

Hosea IV: 3. Daarom zal het land treuren, en een ij gelijk, die daarin woont, kwelen, ^{met het ge-} diente des velds, en met het gevogelte des hemels; ja vande visschen der zee zullen weg geroept worden.

Het oordeel gods over Israël

Ende redenen daarvan.

I/ God oordeelt hier aangekondigd is dat het land treuren; het land is ruin gedermyteld zijn over de bero. viny van van tyn schaan en overloed: de dalen wor- den gedypt te spichen en te lingen, wanneer er brede en volheid genoten wordt. Zoo hier heet het land te treuren van wege gebrek dorheid en verwoesting: Na lands beschrijving worden ^{van de in} de wippen met tge dieste en de vogelen geslacht t.w. ly kwelen: dat is ly kwijnen en smachten: onrede er gras voor de beesten noch koud worden mensch groeit; men kan zich niet verkwikken. Het levens kracht vrging het lycheem was amechtig, de ziel verdort. Help de vogelen zonden in de clende der Schaars hede deelen hoe het ook snelle vlicht tendienst was, ook zonde zich het oordeel over de vischen zich met storten; ten einde ook de verkwikking alle de bron van welvaart te ontneuen en zonden dere wey geraapt worden; somwylen door stijfte van wege lichte of wateropdroging, somwylen door verhuizingen van geheele twennen van visch. Hier wordt chis aemgeking eene opdroging van de bronnen van welvaart te land en te water; en deet niet door toeval of natuurwv of wet maent als een oordeel gods, die de natuurwet daar toe beheerscht.

II/ De oorzaken worden opgegeven te zijn de zonden des volks: ze worden genoemd: En wel als in een plechtig recht geeling waer toe hij zijn volk oproept ter ligtvacardig ging van tyn doen, en opk opdat men zou weten dat hij een twint had met tyn volk: en verstaen zou wie de goede bestelde, waerin men vaak zoo hard en onlees leem is, men bedekt zoo gaarne de zonde; men ontvaent zookeer dat het niet wel staat tusschen god en tyn ziele; God is god dat hij tyn eigene daen wil verkeeren ter

waer Schuuruy en beving van den afrijkenen; Opdat
men de ware Kwaal der elenden die men zith zo
gaarne ontveinst zie: op dat men de Zonde Kenne als
de bron der Slaande hand Gods, die Zonde welke Schei-
diny baert, Zonde waaraan zij hinne elende teken-
ken hebben. - Hinne Zonden van nalatigheid wort
dit genoemd een misen van loon en weldadig-
heid als ook de Kennis van God
a) Er was gebrek aan verryftheid; zij maakten ongewe-
weten Laak van wat zij Zonden of deden; hoe ook tegen
de waarheid en lijfde der naesten in duisclande; nog
minde Kwesterden en Kwekten zij een gewel van
medelogen en barmhartigheid, Scherpe vordering hin-
ner Zeyten al was het ook ten koste van een groeyen hin-
ner medeluechten bij de keel; van te Zorgen en te doogen
onder bat lot des armen waren zij vreemd; dus grootheid
medeliden en medeluykheid tegen vyanden ook dat was
niet te vinden. Ofschoon zij een natuurs Kennis hadten
van God, die Kennis Zyne openbaring werd verreest word,
Zoodat onkonde en thwael begrippen heeschten, doch vroval
wordt hier bevoog de Kennis gemeeng met geloof en lijfde
tegen God en de naesten: Want God niet te kennen is
hem niet te verkennen niet te ceven niet te vreeden noch
Zyne geboden te geluor zamen, en of schouder God vreeden
waren noytans dit was de generale trek van het land.

b) Waar vroval en weldadigheid wijkt en God van ver-
doogen de bannend daar word de mensche verloren
het Kwade en verwekt God tot loon, door Zonde, door
een Wutelen in Zonde, door een gewoon worden aan Zonde:
God noemt vloeken d.i. een misbraken van Zyn naem
tewelk zo teer hem vertoort. Hier onder moet men ook
begrypen dat ent toorn boosheid of lyst in myden over
Zich of over een ander ty delyk of eenwiy onheil wrasche.
II tegen d.i. tegen daad draken en tegen Zyne boten weten
in sy preken: of uit bitterheid tegen den naesten, of om
vroordeels wille, of loites niet Scheets en vermaek.

III Dood Slaan Zonede magtiging het leven uit wrevel toorn,
of nijd iemand te benemen of het zelve te bescheiden,
en lang zaam te ondermynen door gadden woorden
of gebaarden.

IV Stelen door gewel of schyn van teyt een ander goed tot
Zich trekken.

V overspel doen: dat is het huy lyk te Scheuten of bruten

den eelst in vleeschelijke gemeenschappen leven. —
Over alle deze zonden konnt den toorn God en worden. ^{Sto}
ven voor deelen dit gestort. — Vooral ^{omdat} hij in deszelfs na-
tuur ^{verre} verzevondigen als het ~~land~~ ^{land} en de aarde ^{vervullen}
zoo te niet door bekeering worden afgebroken: gelijk het hier
wordt geschetst door de uitdoubking ⁴ lij bekend door ⁴
als opgeleunde wateren breken de zonde in het einde door
iedere strooming van schaambe en wrede voor God: en
menschelijke witten: daat toe brengt de zonde zoo te niet
door bekeering wordt afgebroken: zoo de zonde de overhand
ne van de vervult ij het land met nijed en geweld, de
wortel vande woel slay waer door het land in bloedschuld
gedruipet wordt. —

Dere zonden verdroyden de inkomsten. —

Wij hebben een jaer van schaestichte en vele tegenheden
ghad: wel in water moeten wij het loeken?

^{elk wat zij wij}
Wloekst en tweeders kon God er ook nog notities van nemen,
of is hij verandert: Wat moeten wij van bedenken & loeken?
^{de} Tweerde jongelingen en kinderen hebben op straat
loopen; en de burgers de Christenen het niet weest haan
nuy dit roeijen: —

1) Hebben de Leugeners om him affaire, de leugenaast
niet lust om lichter te klappen, en nuy spottelij en vloemak
er ook wat mee te doen?

11) En gij die leudet hij van openbare hoerrij of de borgene
niet licht er ook wat mee te doen? ^{Wat rangt wilt dese schuldigen}

111) Zou er ook ouweytraardigheden en verdrick kingen met
geld en schmeplucht er nee is verbind staen? ^{verdrick}

1111) Worden er ook bange techtungen en klacht ten gehaakt
van weye vrijandschappen nijed en wrevel van weye
een moorden met last de doeken?
Wordt de trouw ^{wordt} tey en ghere tey heid bepeind?
Wordt de trouw tey en ghere tey heid bepeind wordt er wel
dadigh heid beoefend Jeyus den elken slagen en hulp eloren?
Wordt God geerd gevoerd en gedreud? —

Gij die daar welt in het Stof: let er op wan de trou
van elende gevindt wordt, haak het tuisten met
God; en leer verstaen wat gy verdient. — De gausche
natin is in de hande van hem die als een reyt van
dij techtel niet met een weerschilly org & menschen
weyengale haat maer alle dagen toont. —

Die stemmen in de natin kernen van God: Die dwy
te die Kunde, die wey slenende liefden, die tey
hem of strooming van den handel die gedrukt te geld
maekte, het verboten van publike belangen heb al
Gods stem tegen de zonde ten nuy bange oordeel wordt

het andren men de ofheffing van gods hand niet ziet
en er geen pijn van gevoelt. Indien men onder de duide
hand gods zich niet verrees: dan is het te 31 te den dat de Heer
wykt, en het gebod oit hoort. En welk de turuuste maar
overwinningelyke Straf der Lande; Zoo kan niet door bekeering
worden afgebroken. - Biddag voor t geres kan niet
plants vinden Lande Lande door Leeking, Lande Lande
kaant, Lande Lande belijdenis, Lande Lande des Lande en
Landes met dezelfde nieuw Jerns ter wassing en ter Verstoring
te werken. - Dit is de beha^{beste}stiging in ver tijdelijke Leeken: doch
leest god Koninkrijk en het overige zal u toegeworpen worden: de Lande
de schandte van de natien is ^{met} een volk als de westers het yte,
ons daagwerk is dan Lande door Leeking, en dat op teyt, endat
biddende voor god: het is beter dan dat wij tegen god en god teye,
ons voor Meluans blijft hier aarde: het is beter dan dat wij die
Landes overziening leest beginnen, waas geen te tynke en
mogelyk is; Zoo als nu wy t geval is, en waas toe wij genodigd
worden.

Gij die de Lande lief hebt en in uwe ongerechtigheden, van haat
nijd, hoerij of onrecht, leigen bedrog of geweld wilt blijven
leven: O gij die geen haat vol van barbaarsheid en gerechtig
heid en kwamis of vrede god Leekt, wat een schade wat
een schandte en verwoesting haalt gij over u welverdiend
alleen maar over ons als volk! en wat zal het Lande voor
u opleven, zoo gij volhaert na hier eerst met uwe haat
de aarde vervuld te hebben met we en aek!

Andant het schandelyke en schandelyke des Lande open
baar ware en dat wij kwamen tot betamelijke gewelij
heid en khaante: Indien men verstaat dat het bitter
is dan dees te verbaaten ende we bader dees te missen,
Hoe zal men dan de Lande en willen afbreken; met het dan
dat de kwade luyt en nu her te: O een verbroken ver
oortruedelyc en zelfverloofendheit partons: O die hore
die verwoesten de godbergende Lande! Hier moet het verrot
& Lande ik. Zoo een groot kwade doen en Landeigen tegen god.
Hoe vol van verraad den is het haat, indien het verkeer
ning invloed t en verkleinende gedaachten in bo kent;
Hoe gevaerlyk wordt de staat van een mensch, waannees hy
eenmaal voor de Lande schokte en bespe maar er in
minder en luyt kan overdenken.

En hebben wij doorheid op den weest en tynke en tynke te wachten
Landes bekeering: Wat hebben wij te wachten og de quartelyke
en het der haat en Lande bekeering; ons beloven t ispe voor
bekeering, dan zullen wy ziele en verwoeden